

HANGYA

Előre szövetkezetek.

Lapunk múlt számában ismertettük az új romániai törvényjavaslatot, mely messzemenőleg iparkodik szövetkezetek letesítését, működését és egyesületekbe, központokba leendő további tömörülését lehetővé tenni.

A javaslat annak az általános világjelenségnek egyik bizonyosága, mely minden államban nagy erőfeszítéseket tesz az eredményesebb gazdálkodás és elsősorban a fogyasztás érdekében a lehető legáltalánosabbá tenni a szövetkezetek alakítását és a szövetkezés útján kifejtendő gazdasági tevékenységet.

A kapitalisztikus tőkegazdálkodás mai nehézségeit, bábeli zürzavarát és sok tekintetben avult és elvirágzott gazdasági erkölcsöt, a kis tőkék szövetkeztetésével és így a nép érdekeltségének és gazdasági önkormányzatának biztosításával szövetkezeti úton kívánják ezek az államtörökvések orvosolni, a népjólétnek a nép által leendő szolgálata és emelése érdekében.

Az 1921. augusztus havában a schweizi Bâselben tartott X-ik szövetkezeti világkongresszus, melyen 25 állam szövetkezeteinek képviselője vett részt s amelyen a népszövetség is képviseltette magát, a világ összes szövetkezeteit közös munkára kívánja csoportosítani és a világbéke biztosításának leghathatósabb eszközeként a szövetkezetek nemzetközi összeműködését és a szövetkezeti gazdálkodás minden úton és módon leendő fejlesztését tűzi ki céljául. E kongresszuson az összes művelt nemzetek legtekintélyesebb közigazdasági nyilatkozatainak így.

Hít és meggyőződés ömlik minden szavukból, mellyel a szövetkezeti eszme világgyógyító hatásáról beszélnek és a szövetkezeti eszme tiszta erkölcsbe vetett hit egy vallásos meggyőződés erejével hangzik komoly ajkukról.

A szövetkezeti tömörülés szükségességének világtudata és e szükségesség cselekvésre buzdító feszítő ereje a legnagyobb bizonyítéka és biztosítéka a leggyengébb szövetkezet létjogosultságának és fennmaradásának.

Amely községben még nincs szövetkezet, kezeinkkel a földből kellene azt előkaparni, hogy a világ- és nemzetgazdálkodás emberibb és megváltó szövetkezeti munkájában részt vehessen.

A népek szövetkezeti kongresszusa

által kifejezésre juttatott mely erejű világtörökvés, mint a tavaszi napsugár felmelegíti mindnyájunk lelkét, akik a szövetkezeti élet szolgálatában erőnket megfeszítve küzdünk.

Öntudatot, szilárd alapot, biztos jövőt teremt munkánkban s azt a meggyőződést, hogy életünket e történelmi század egyik erkölcsileg és anyagilag legértékesebb és legtermékenyebb eszméjének a szolgálatába állítottuk.

„Tizparancsolat“

a szövetkezési tőkék és áruellátás szervezkedéséhez.

1. A központi vezénylet és utmutatás szigorú pontossággal és lelkiismeretességgel teljesítendő, mert minden szervezeteknek ez adja meg erejét, egységességét és törhetetlenségét. A Hangya központ utmutatásaihoz és felhívásaihoz minden szövetkezet legjobb ereje szerint alkalmazkodjék.

2. A szövetkezeti munkák jövője és eredményeinek fejlődése, a hitelekben és idegen cégekhez irányított áruforgalomban szétforgácsolódott szövetkezeti tőke erők ismételt központi tömörítésétől és erőskezü szervezésétől függ, amit minden szövetkezet tartson szem előtt.

3. A szövetkezetek napi üzleti bevételeit a szövetkezeti pénztárnokok minden nap pontosan vegyék át teljes összegükben az üzletvezetőktől.

4. A szövetkezet követeléseit és kintlevő összes hiteleit sürgősen és erélyes kézzel be kell fizettetni a szövetkezet pénztárába. A peres követelések behajtása a megbízott ügyvédnél megsürgendő.

5. A további kihitelezés messzemenőleg korlátozandó és fokozatosan teljesen beszüntetendő, mert szövetkezet is csak készpénzzel vásárolhat. Az üzletvezetők az önkényes hitelezésektől pénzbírság terhe mellett is eltiltandók, az általuk önkényesen kihitelezett összegek óvadékukból levonandók és az óvadék újabb megfelelő kiegészítése megkövetelendő.

6. A kis szövetkezetek összegyűjtött

tőkék nem hevertetendők kamatozatlanul és cél nélkül a szövetkezetnél, hanem a szövetkezet központjához, illetve annak a célra kiépített kirendeltségei, raktári és gyűjtő szövetkezeti gócponti szerveihez következetesen és állandóan beszállítandók, a napi kiadásokhoz szükséges csekély összegek tartandók csak vissza. A szövetkezeti áru és pénzforgalom lebonyolítására a kirendeltségek és raktárak, ugyancsak a szövetkezeti gócpontok minél gyakrabban veendő igénybe, a szerves kapcsolat erősítése és áruellátó, valamint ellenőrzési tevékenységünk fejlesztése érdekében, mert ellen esetben e központi szervek fenntartása céltalan és költségeik csak versenyképességünket korlátozzák.

7. Csak a nagyarányú árubeszerzés teheti mindig olcsóbbá és tőkéletesebbé a központi áruellátást és versenyképessé a szövetkezetek áruit.

8. A nagyarányú és tőkéletes központi árubeszerzés és ellátás megvalósítása és fejlesztése csak az összes szövetkezetek tervszerű munkájával, akaratával és milliókra rugó forgótőkéjének központi csoportosításával szervezhető meg akként, hogy a szövetkezetek napi bevételeiket rendszeresen és sürű időközben a központhoz, vagy szerveihez juttatják.

9. A szövetkezetek és a Hangya központ egy nagy szövetkezet s így egy test és egy lélek. Test és lélek egymás nélkül nem élhetnek. Ne csak lélekben egyesüljünk tehát hanem munkánkban, cselekedeteinkben, testi és anyagi erőinkkel is. — Az a szövetkezet és vezetői, akik szövetkezeteink e „Tizparancsolatát“ és annak alapvető intézkedéseit nem értik meg és nem iparkodnak azokat teljes erejükkel és meggyőződésükkel teljesíteni — erősen vétének saját tagjaik és testvérszövetkezeteink boldogulása, jóhiszeműsége és a szövetkezeti eszmébe vetett hite és bizalma ellen. — Az ilyen szövetkezet ellenségeinél is többet árt a szövetkezeti eszmének. Szövetkezeti fejlődés és szövetkezeti eredmény csak szövetkezett akarat és anyagi erő nyomán támadhat.

10. Erkölcsi és anyagi erőnkbe és az eszmébe vettet hitünk és bizalmunk legyen tántoríthatlan és a szövetkezeti együttes munka akadályai leküzdésében és ezen akadályok kerülhetetlen eltávolításában és kiküszöbölésében ne ismerjünk kiméletet.

A szövetkezés mint a jólét alapja.

Írta: *Kérégyártó Mihály*
a gyantai „Hangya” ügyv. igazgatója.

A nép jólétét munkáló intézmények sorában tagadhatatlan elsőbbség illeti meg azt az intézményt, amelynek nemcsak szavakkal hirdetett, de tényekkel bizonyított célja a nép anyagi jólétének emelése.

Igen, mert bármennyire vitassuk is a dolgot, a huszadik század tülekedő forgatagában a nép jólétét kell megállapítanunk annak a tengelynek, amely körül forog nemcsak egyesek, családok, országok, de az egyetemes emberiség nyugodt boldogulása is. A nép anyagi jólétének eredménye a megelégedettség, a béke és az ezek nyomán fakadó mérhetetlen erkölcsi és kulturális haszon. Az anyagi jólét hiánya a békétlenségnek, a visszavonásnak, a gyűlölködésnek meleg ágya, amelyből gazdagon burjánzanak fel minden a társadalmi rendet felforgató tévtanok. Az anyagi jólét emberré teszi az embert, a szegénység, a nincstelenség pedig vérengző vadállattá, amely előtt nincsen semmi szent a nap alatt. Sőt e tekintetben még annak a közmondásnak is igazat kell adnunk, amely így szól: „Akinek az Isten vagyont adott, eszet is ad hozzá.” Nem nehéz eltalálni e közmondás igazságának nyitját. Az anyagi jólétnek örvendő ember ugyanis a saját lábán jár, azaz természetes józan esze után indul és cselekszik. A keblébe plantált isteni szikrának a lelkiismeretnek szavát nem némitják el hitvány gondolatok, hanem ennek utmutatását követve, mindig csak jót cselekszik, amit ha látunk, így kiáltunk fel: Okos ember kend Nagy István uram. A szegény ember pedig a nagy író Jókai Mór szerint is komisz ember. Igen, mert a szegény nem járhat a maga lábán. A függési viszony, amely az anyagi jólét hiányának kapcsán reánehazodik szellemi és erkölcsi téren egyaránt érezteti hatását. Vak szerint vezetetik természetes eszének és lelkiismeretének ellentmondó uton, aminek eredménye a gödör amibe beleesvén itéletünk róla az: számár ember kend Kis Péter uram.

E rövid elme futtatásból nyilván kitűnik, hogy valóban csak az anyagi jólét ad az embernek olyan készséget, amelynek eredménye a mai világban, az okosan való boldogulás.

De mi adja meg az okosan való boldoguláshoz a jólétet? Eltekintve a szerencse fiainak nevezett dusan öröklőktől csak az az eszme, amelynek nyilván egyenesen kitűzött célja az. Ez az eszme

pedig szevakban öntve így hangzik: *Szövetkezés.*

Hogy a szövetkezés valóban a nép javát munkálja, úgy erkölcsi mint anyagi jólét tekintetében semmi sem bizonyítja kézzel foghatóbban, mint az, hogy ennek eredete igen sok ezeréves. A szövetkezés eszméje ugyanis minden nép erkölcsileg oktató elbeszéléseiben benne foglaltatik. Mindenki előtt ismeretes ugyanis a vesszőszárlól és a vesszőnyalábról, mondott példázat. A vesszőszárlat a kis gyermek is könnyen összetöri, ám egy markocskát még inkább, egy nyalábot összetörni a legerősebb ember sem képes.

A minden téren való összetartás, szövetkezés e példázatban kifejezett erejét és igazságát, sokszorosan növeli az, hogy e példázatot minden nemzet egy-egy tudományban, bölcsességben kimagasló fiától eredőnek tartja. Lehetetlen tehát, hogy ami a régi korban, amelyről atyáink így beszélnek; „akkor még a kő is lágy volt,” bölcs tanács volt, az a mai világban sokszorosan megszivlelendő ne volna, amikor nem csak a kő, de igen gyakran a mindennapi kenyér is kemény.

Okoljunk tehát a mult bölcs tanácsain. Ezek a tanácsok legyenek azok a világító fáklyák, amelyeknek fényénél tisztán látjuk az utat az anyagi jólét és boldogulás felé. A bevilágított ut mentén sűrűn látjuk felírva e szót: *Szövetkezés.* Boldog lesz a látó, mert a közmondás szerint is: „Szemesé a világ, vaké az alamizsna.”

A központ közleményei.

Az áruszállítást illetőleg egyik gazdasági lapból úgy értesültünk, hogy a vasutigazgatóság a fekbér mentességet és a fekbér díjakat újabban rendeletileg szabályozta. — A rendelet szerint a gyorsáru egy napig, a robbanó és robbantható áruk 6 óráig, minden más áru 3 napig nem esik fekbér kötelezettség alá. A fekbér gyorsárúnál q-ként és naponként 120 bani, robbanó anyagoknál óránként és q-ként 15 leu, tüzi, épület, bányafánál, cölöpnél, kavicsnál, kőnél, homoknál, szénél, koxnál és aszfaltnál q-ként napi 60 bani, minden más árunál 120 bani. A megkezdett nap egésznek számít. Az 5. fekbérbe eső nap után az illetékek megkétszereződnek.

Ezen magas díjtételekre való tekintettel felhívjuk a szövetkezeti ügyvezetőket, hogy a szövetkezetekhez kikerülő áruknak kirakásáról minden alkalommal mulhatatlanul intézkedjenek, mert minden késedelem igen nagy terhet ró a fekbér fizetés által a szövetkezetekre.

Továbbá közöljük, hogy a vasutigazgatóság egy másik rendelete értelmében egyes vonatokon személyenkénti 100 kg. tulajdonképpen podgyáson kívül gyorsáru fuvarlevéllel még külön 200 kg. áru is feladható személypodgyász gyanánt.

Ezen áruk szállítási díja egyszerű podgyász illeték szerint számítattik.

Jelentsék sürgősen a szövetkezetek helységüknek jelenlegi új nevét, továbbá azon helységeknek megváltozott új nevét is, ahol a szövetkezetnek utolsó postája és utolsó távirtdája, valamint áru-rahodó állomása van.

A Marosvásárhelyre beosztott szövetkezetekkel tudatjuk, hogy a Marosvásárhelyen felállított transitó raktárunk megkezdte működését a környezetéhez tartozó szövetkezetek intenzivebb áru el látása végett.

Figyelmébe ajánljuk ezzel kapcsolatosan az illető szövetkezetek ügyvezetőinek, hogy a bevásárlások alkalmával üres edényeket és hordókat, így petróleumos hordókat is feltétlenül vigyenek magukkal a vásárolt áruk elszállíthatása céljából, mert transitó raktárunknak üres edények még nem állanak rendelkezésre és az áru elszállítása különben nehézségekbe ütközne.

Figyelembe veendő továbbá az is, hogy transitó raktárunk csak készpénz ellenében adhat ki árut a szövetkezeteknek, miért is minden alkalommal a bevásárlások eszközölhetésére kellő összegű készpénzről előre gondoskodjanak az ügyvezetők.

HIRDETÉSEK.

Köröskisjenői „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi október hó 16-án délután 3 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. paragrafusa értelmében meghívottnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés október hó 30-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. — Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zár számadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. december 31-én a tagok száma 678, üzletrészeinek száma pedig 1522 volt; az év folyamán belépett 2 tag 19 üzletrésszel; kilépett 10 tag 19 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Köröskisjenő, 1921. okt. hó 10. Az igazgatóság.

A mellékletet szerkesztli:

DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

az E. O. E. titkára.

Megjelenik minden vasárnap.